

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 18

Rivne - 2026

ISSN 2522-1590 (Online)
ISSN 2522-1582 (Print)

Випуск XVIII

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ**
м. Рівне – 2026

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State University of the Humanities
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 18

**Rivne
2026**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів**

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

До 85-річчя Рівненського державного гуманітарного університету

Збірник наукових праць

Випуск 18

Рівне - 2026

УДК 780.8:780.64

I-90

*Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету.
Протокол № 5 від 18 травня 2026 р.*

I-90 Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя : зб. наук. пр. Вип. 18 / упоряд.: С. Д. Цюлюпа ; ред. кол.: С. Д. Цюлюпа, Я. В. Сверлюк, О. П. Палаженко та ін. – Рівне : НУВГП, 2026. – 157 с.

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на духових інструментах.

Збірник наукових праць РДГУ «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя» зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення, рішення від 25.01.2024 № 183. Ідентифікатор медіа R30-02251.

Збірник наукових праць РДГУ «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя» індексується міжнародними наукометричними базами даних Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print).

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Цюлюпа Степан Данилович**, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Сверлюк Ярослав Васильович**, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Палаженко Олег Петрович**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редколегії:

Карп'як А.Я., доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка;

Lato Piotr (Лято Пётр), доктор габлітований, професор, проректор з наукової та творчої роботи Академії музики у Кракові імені Кшиштофа Пендерецького (Республіка Польща);

Качмарчик В.П., доктор мистецтвознавства, професор кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України;

Славінська Рада, доктор мистецтвознавства, професор Академії музичного, танцювального та образотворчого мистецтва в Пловдиві (Республіка Болгарія);

Круль П.Ф., доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри виконавського мистецтва Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Громченко В.В., доктор мистецтвознавства, професор, проректор з наукової, творчої та міжнародної діяльності Дніпровської академії музики;

Вовк Р.А., кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України;

Буркацький З.П., кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової;

Овчар О.П., кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри оркестрових духових та ударних інструментів Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського;

Слупський В.В., кандидат мистецтвознавства, професор кафедри мідних духових та ударних інструментів Національної музичної академії України;

Цюлюпа Н.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інструментального виконавства Рівненського державного гуманітарного університету;

Закопєць Л.М., кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України, директор Львівського державного музичного ліцею імені Соломії Крушельницької.

Упорядник: професор Цюлюпа С. Д.

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2026

© Національний університет водного господарства та природовикористання, 2026

З М І С Т

Історія та теорія музичного мистецтва

Вовк Р.А. Ювіляри НМАУ – корифеї духового мистецтва України!.....	5
Кушнір А.Я., Пухляк М.Є. Міжнародний фестиваль «Kyiv Flute Days» (Київські флейтові дні) в українському і світовому соціокультурному просторі.....	17
Цюлюпа С.Д. Відділ духових та ударних інструментів Бурштинської ДМШ в музичній культурі Прикарпаття.....	23
Мельник О.Ю. Величний поступ військових духових оркестрів України: історія, функціонування та сучасні трансформації.....	37
Подольчук В.В., Цюлюпа Н.Л. Творчі здобутки Володимира Гриця в контексті діяльності Тернопільського муніципального духового оркестру «Воля».....	44
Гнатишен І.С. Циклова комісія духових та ударних інструментів Кам'янець-Подільського фахового коледжу культури і мистецтв у системі музичної освіти Поділля.....	49
Лисий Р.О. Традиції та сучасні тенденції розвитку духових оркестрів Хмельниччини.....	54
Димченко С.С., Димченко К.С., Печерська І.О. Еволюція ролі ударних інструментів у музичному мистецтві ХХ століття.....	59

Педагогіка та методика духового виконавства

Бондарчук В.І. Засоби виконавської виразності гри на хроматичній валторні: педагогічний та виконавський аспекти.....	66
Вар'яко О.І. Арії для труби в ораторіях Г.Ф. Генделя. Технічні та стилістичні труднощі.....	75
Андрусенко С.Л. Кларнетове виконання романтизму ХІХ століття та його роль у розвитку кларнетової музики.....	81
Ткачук В.В. Оркестрове виконавство як чинник професійного розвитку студента – інструменталіста.....	86
Концевич О.Ю. Новостворені тренажери-аналізатори виконавського видиху для виконавців на духових інструментах.....	91
Дондаков Ю.М. Камерний ансамбль у процесі формування молодого музиканта: мій досвід.....	96
Кашперський В.П. Основні етапи підготовки трубача до конкурсного виступу: психологічні та методологічні аспекти.....	101
Терлецький М.М., Палаженко О.П. Музична пам'ять музиканта-духовика та шляхи її вдосконалення.....	106
Закопєць М.Л. Розвиток музично-слухової уваги у структурі професійної підготовки музиканта-духовика.....	112
Малоголовець О.Ю. Інноваційні технології формування музичних здібностей музиканта-ударника.....	118
Пастушок Т.В. Особливості діяльності диригента дитячого оркестрового колективу в умовах сучасності.....	122
Сиротюк Д.М., Петришин Д.М., Ворончак І.І. Роль і функції керівника ансамблевого колективу в музично-педагогічному процесі.....	127
Филипчук М.С. Специфіка навчання здобувачів вищої освіти в естрадному оркестрі на кафедрі естрадного та вокально-хорового мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету.....	132

Сивохіп С.В., Саморук В. Макух Д.Є. Інструментально-виконавська підготовка вчителів музичного мистецтва: зміст і шляхи реалізації.....	136
Дупіряк П.О. Педагогічні умови розвитку технічної майстерності учнів у класі труби	142
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя (2014–2026 роки)	146

УДК 785.12(477.84)

Подольчук Володимир Васильович*професор кафедри мідних духових та ударних інструментів
оркестрового факультету Національної музичної академії України,
заслужений артист України, м. Київ*ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-9734-7732>**Цюлюпа Наталія Леонідівна***кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інструментального виконавства
факультету музичного мистецтва
Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне*ORCID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ ВОЛОДИМИРА ГРИЦАЯ В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО МУНІЦИПАЛЬНОГО ДУХОВОГО ОРКЕСТРУ «ОРКЕСТРА ВОЛІ»

Анотація. У статті здійснено аналіз життєвого та творчо-професійного шляху Володимира Богдановича Грицяя, як музиканта, викладача та керівника творчого колективу. Розкрито основні етапи його професійного становлення, визначено роль родинного середовища, освіти, викладацького складу та практичної виконавської діяльності у формуванні його фахової компетентності. Окреслено внесок у розвиток духової музичної культури регіону, зокрема через діяльність муніципального духового оркестру «Оркестра Волі». Показано поєднання виконавської, педагогічної та організаційно-управлінської складових його професійної діяльності.

Ключові слова. Володимир Богданович Грицяй; духовий оркестр; музична педагогіка; виконавська діяльність; професійне становлення; музична освіта; «Оркестра Волі».

Abstract. The article analyzes the life and professional creative path of Volodymyr Bohdanovych Hrytsai as a musician, teacher, and ensemble leader. The main stages of his professional development are outlined, highlighting the role of family environment, education, teaching staff, and practical performance experience in shaping his professional competence. The contribution to the development of regional brass music culture is emphasized, particularly through his work with the municipal wind orchestra "Orchestra of Freedom." The study demonstrates the integration of performance, pedagogical, organizational, and managerial components of his professional activity.

Keywords: Volodymyr Bohdanovych Hrytsai; brass band; music pedagogy; performance activity; professional development; music education; "Orchestra of Freedom".

Метою статті є висвітлення основних віх 70-ти річної історії життєвого та творчого шляху видатного діяча в галузі культури і мистецтва, педагога, диригента, креативного менеджера, заслуженого працівника культури України Володимира Богдановича Грицяя.

Постановка проблеми. У сучасному музично-освітньому просторі особливого значення набуває дослідження життєвого та професійного шляху митців, у діяльності яких органічно поєднуються виконавська, педагогічна та організаційно-управлінська складові. Подібні постаті становлять важливий ресурс для осмислення закономірностей формування професійної компетентності музиканта в умовах взаємодії освіти, виконавської практики та культурно-мистецької діяльності. У цьому контексті актуалізується потреба у комплексному аналізі творчої біографії Володимира Богдановича Грицяя, чия професійна діяльність охоплює викладання гри на духових інструментах, керівництво творчим колективом та диригентську практику в межах муніципального духового оркестру. Його життєвий і творчий шлях є

показовим прикладом інтеграції педагогічної роботи з активною виконавською та організаційною діяльністю. Проблема дослідження полягає у недостатній систематизації та узагальненні досвіду професійного становлення таких музичних діячів, зокрема в аспекті взаємозв'язку між фаховою освітою, виконавською практикою та подальшою педагогічно-організаційною діяльністю. Відсутність комплексних наукових розвідок у цій площині ускладнює формування цілісного уявлення про траєкторії розвитку сучасного музиканта-педагога в українському культурно-освітньому просторі.

Отже, необхідність дослідження життєвого та творчо-професійного шляху Володимира Богдановича Грицай зумовлена потребою виявлення закономірностей його професійного становлення та узагальнення практичного досвіду, що має значення для розвитку музично-педагогічної науки та виконавської практики.

Виклад основного матеріалу. Володимир Богданович Грицай народився 15 травня 1956 року в місті Тернопіль у сім'ї робітників. Значний вплив на формування його світогляду та мистецьких зацікавлень справила родинна атмосфера, тісно пов'язана з народною творчістю та художньою працею.

Батько – Богдан Петрович Грицай – працював малярем. У повоєнний період брав участь у відбудові Тернополя та був причетний до художнього оформлення й виконання гіпсової ліпки кінотеатру «Перемога», драматичного театру імені Т. Г. Шевченка, обласної філармонії та інших новобудов міста. Володіючи художніми здібностями, добре малював. До сьогодні в родинному будинку в мікрорайоні Кутківці зберігаються створені ним образи Ісуса Христа та

Пресвятої Богородиці як пам'ять про його мистецький талант. Окрім основної роботи, Богдан Петрович Грицай у вільний час грав на скрипці та барабані на весіллях і народних забавах, добре співав, знав багато народних і популярних на той час пісень. Виготовлений ним барабан і сьогодні зберігається в родині як цінна пам'ять. У 1990 році після другого інсульту він відійшов у вічність.

Мати – Ольга Михайлівна Грицай – тривалий час працювала на Тернопільському заводі безалкогольних напоїв та фармацевтичній фабриці. Після хвороби чоловіка у 1980 році вийшла на пенсію. У молоді роки Ольга Михайлівна Грицай активно брала участь у художній самодіяльності, виступала у численних театральних постановках Кутківецької читальні, добре співала та декламувала. Попри освіту в обсязі чотирьох класів, напам'ять знала майже весь «Кобзар» Тараса Григоровича Шевченка. Навіть у поважному віці – понад 90 років – зберігала надзвичайну пам'ять і любов до українського слова та пісні. Різдвяні свята, Великдень, храмове свято Покрови Пресвятої Богородиці в родині Грицаїв традиційно супроводжувалися колядками, щедрівками, гаївками та спільним музикуванням. Після святкових застіль домашня атмосфера нерідко перетворювалася на своєрідний родинний концерт за участю всіх членів сім'ї, зокрема й юного Володимира Грицяя. Завершувалися такі зустрічі традиційними танцями. Саме в такому мистецькому та пісенному середовищі формувався майбутній музикант.

У 1963 році Володимир Грицай розпочав навчання у першому класі восьмирічної школи № 5 мікрорайону Кутківці міста Тернопіль. У 1966 році вступив до першого класу музичної школи при Хоровому товаристві Тернополя. Навчався по класу акордеона у викладачів М. М. Костюка, М. Ю. Шуст та Я. І. Дахіма. Важливим етапом у професійному становленні стало знайомство у 1969 році з молодим викладачем Жданом Ярославовичем Тихоступом, який розпочав працювати у тодішній музичній школі № 2. Почувши його гру та методику вдосконалення виконавства на трубі, Володимир Грицай виявив бажання навчатися у його класі труби та акордеона. Під керівництвом цього педагога у 1973 році Володимир успішно закінчив музичну школу за двома спеціальностями, отримавши свідоцтво з відзнакою, а також завершив навчання у середній школі № 16.

У 1973 році Володимир Грицай вступив на другий курс Тереховлянського культосвітнього училища на відділ духових інструментів. Навчався у класі труби та диригування під керівництвом Тадея Домініковича Юзвішина. Куратором студентської групи був Мирослав Михайлович Шайнович, якого студенти з повагою називали «класним татом». Окрім кураторської роботи, він викладав музично-теоретичні дисципліни та відіграв важливу роль у формуванні професійної підготовки студентів.

Упродовж 1974–1976 років Володимир Грицай проходив військову службу в армії. Після її завершення повернувся до навчання в Тереховлянському училищі. На третьому курсі йому довелося надолужувати пропущений матеріал, зокрема зі спеціального інструмента, диригування та фортепіано. Це було пов'язано з тим, що службу він проходив в авіаційному полку протиповітряної оборони, де не було духового оркестру, а музична діяльність обмежувалася участю в художній самодіяльності у вільний від бойового чергування час. Попри труднощі, наполегливість, любов до музики та прагнення якнайшвидше повернутися до активного навчального процесу дали позитивні результати й сприяли подальшому професійному становленню музиканта.

У період навчання вагому роль у професійному становленні Володимира Грицяя відіграли досвідчені викладачі: Т. Д. Юзвішин, Л. С. Українець, М. С. Мельник (якого студенти позаочі жартома називали «бать»), І. І. Чопик, М. В. Бачук, Л. Р. Гордій, викладач фортепіано А. Р. Шевчук, М. М. Шайнович, Р. Й. Набитович, Л. М. Вальчук, Я. Ф. Оленчик та інші. Студентська група вирізнялася достатньо високим рівнем підготовки: близько десятка студентів навчалися майже на одному рівні успішності. Підсумком навчання стали випускні іспити, за результатами яких Володимир Гончаров, Володимир Гермак, Степан Мельник та Володимир Грицай здобули дипломи з відзнакою. Після завершення навчання постало питання подальшого фахового розвитку. Було прийнято рішення продовжити освіту у Рівненському філіалі Київського інституту культури імені Корнійчука. Однак у зв'язку з

раптовим тяжким захворюванням навчальні плани були відкладені приблизно на три місяці, що ускладнило подальший вступ. У цей період колеги вже продовжили навчання, що зумовило необхідність пошуку інших шляхів професійної реалізації.

У подальшому Володимир Богданович Грицай був направлений управлінням культури на посаду художнього керівника Кутківецького будинку культури в місті Тернопіль. Саме в цей період він почав активно застосовувати на практиці знання та вміння, здобуті під час навчання в училищі. Упродовж короткого часу було організовано вокально-інструментальний ансамбль, вокальний ансамбль та ансамбль народної музики. Оскільки не всі учасники аматорських колективів мали музичну освіту, виникла необхідність у систематичному навчанні виконавців, зокрема розвитку слухових навичок та елементарної музичної грамотності. Попри значну зайнятість у практичній діяльності, прагнення до подальшого професійного розвитку залишалося постійним.

У 1978 році Володимир Богданович Грицай вступив до Київського державного інституту культури (Рівненський філіал) на кафедру духових інструментів, де навчався у класі труби в Олексія Григоровича Садового. Клас оркестрового диригування очолював завідувач кафедри духових та ударних інструментів В'ячеслав Миколайович Старченко. Під його керівництвом Володимир Грицай здобув ґрунтовну диригентську підготовку. У період відсутності викладача саме Володимир довірялося проведення занять з оркестром, що стало важливим практичним досвідом, який згодом був використаний у викладацькій діяльності в Тереховлянському культосвітньому училищі, а також у подальшій роботі в Тернопільському муніципальному духовому оркестрі «Оркестра Волі». Під час навчання Володимир Грицай пройшов ґрунтовну виконавську школу гри на трубі, оскільки брав участь у роботі різних оркестрів міста Рівне. У складі цих колективів він протягом усього періоду навчання брав участь у численних концертах і масових культурно-мистецьких заходах.

Після завершення навчання в Рівненському державному інституті культури з 1982 по 1993 рік Володимир Богданович Грицай працював викладачем духових інструментів у Тереховлянському культурно-освітньому училищі разом із С. М. Мельником та В. А. Гончаровим, а Володимир Гермак був направлений до Кам'янець-Подільського культурно-освітнього училища.

У 1990–1995 роках Володимир Богданович Грицай працював за сумісництвом у муніципальному духовому оркестрі «Оркестра Волі» як артист, соліст-інструменталіст вищої категорії (перша труба). У складі колективу в 1993 році в місті Київ він став переможцем I Всеукраїнського конкурсу муніципальних духових оркестрів, де колектив отримав Гран-прі. У 1994 та 1995 роках у місті Рівне оркестр став дипломантом I ступеня на I та II міжнародних конкурсах духових оркестрів «Сурми».

У 1991 році Володимир Богданович Грицай входив до підготовчої групи з організації установчого з'їзду Демократичної партії України та 21 вересня в місті Тереховля був делегатом установчого з'їзду. У 1991–2002 роках був членом Демократичної партії України. Обіймав посади заступника голови Тереховлянської районної організації, Тернопільської міської організації та керівника управи Тернопільської обласної організації.

У 1993–1995 роках Володимир Богданович Грицай обіймав посаду заступника завідувача відділу культури міста Тернопіль. У 1995–1999 роках працював директором СМП «Доля».

У 1999 році, коли муніципальний духовий оркестр «Оркестра Волі» переживав складний період, йому було запропоновано очолити колектив на посаді директора. У процесі роботи він також став до диригентського пульта. Попередній досвід, зокрема викладацька діяльність у Тереховлянському культурно-освітньому училищі та 12-річний досвід викладання дисципліни «Методика навчання гри на духових інструментах», сприяв формуванню та оновленню репертуару оркестру. Починаючи з 1999 року, репертуар колективу був повністю оновлений, у результаті чого створено близько ста концертних програм. У різні роки з колективом співпрацювали визначні диригенти, музиканти та виконавці, зокрема: Євген Петрович Корницький, Наталія Василівна Лемішка, Роман Петрович Бойко, Йосип Йосипович Сагаль, Володимир Артемович Жук, Казимир Адольфович Якимець, а також солісти-вокалісти —

лауреати та переможці всеукраїнських і міжнародних фестивалів і конкурсів: Євгеній Васильович Сопко, Ярослава Декалюк, Станіслав Казмірук, Олеся Гончарук, Іван Громик, Уляна Перхалюк, а також у різні періоди — військовий диригент, художній керівник, аранжувальник, заслужений діяч мистецтв України Михайло Віятик та головний диригент Мирослав Кушнірик. Нині з колективом працюють солісти-вокалісти: Микола Блаженко, Юрій Футуйма, а також лауреати та переможці всеукраїнських і міжнародних фестивалів і конкурсів Іван Ракочий та Іванна Чагарин. З 1999 року оркестром було проведено понад півтори тисячі концертів і масових заходів у місті Тернопіль, області, в межах України, а також за її межами. Загалом за 38 років діяльності колективу кількість концертів є значною, що свідчить про високий рівень його концертної та мистецької активності.

Володимир Богданович Грицай обирався депутатом Тернопільської міської ради IV та V скликань (2002–2010 роки). За багаторічну працю в галузі культури та мистецтва 24 серпня 2005 року Указом Президента України йому присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України». У 2011 році він був нагороджений ювілейною медаллю «20 років Незалежності України». У 2016 та 2026 роках з нагоди ювілейних дат оркестру відзначений подяками та відзнаками міського голови міста Тернопіль Сергій Надал, а також численними грамотами, подяками й подарунками.

Висновки. У результаті дослідження життєвого та творчо-професійного шляху Володимира Богдановича Грицай з'ясовано особливості формування його як музиканта, викладача та керівника, що відбувалося послідовно та було зумовлене поєднанням родинних традицій, професійної освіти та практичної діяльності у сфері музичного мистецтва. Важливим чинником становлення фахової компетентності Володимира Богдановича Грицай стала рання залученість до музично-виконавської діяльності, навчання в музичній школі та подальша професійна підготовка у спеціалізованих навчальних закладах. Значний вплив на розвиток виконавських і педагогічних умінь забезпечили викладачі та наставники, а також систематична участь у різних формах оркестрової та ансамблевої практики. Практична діяльність у закладах культури та освіти, зокрема робота художнього керівника, викладача духових інструментів і керівника творчих колективів, сприяла формуванню управлінських та організаційних компетентностей. Особливого значення набув період роботи з муніципальним духовим оркестром «Оркестра Волі», у межах якого було суттєво оновлено репертуар і розширено концертну діяльність колективу.

Професійна діяльність Володимира Богдановича Грицай характеризується органічним поєднанням виконавської, педагогічної, організаційної та управлінської складових, що забезпечило його вагомий внесок у розвиток духової музичної культури в Україні.

Отже, життєвий і творчий шлях досліджуваної постаті репрезентує цілісну модель професійного становлення музиканта, в якій гармонійно поєднуються освіта, виконавська практика, педагогічна діяльність і керівництво творчим колективом.

Список використаних джерел

1. Круль П. Ф. Східнослов'янська інструментальна культура: історичні витоки і функціонування. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2006. 164 с.
2. Цюлюпа С. Д. Історія кафедри духових та ударних інструментів РДГУ: минуле і сучасне : навч. посіб. Рівне : видавець О. Зень, 2012. 240 с.
3. URL: <http://facebook.com/orkestra.voli/> (дата звернення: 10.04.2026).